

Číslo: 11003/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 10. 03. 2022 do 11. 03. 2022 a 14. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Školská 7, Tomášov	
Zriaďovateľ	Obec Tomášov

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Mária Pomichal, riaditeľka školy

Mgr. Karol Kajtár, zástupca riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 11003/2021-2022 zo dňa 08. 03. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Ingrid Hakszerová, školská inšpektorka, ŠIC Bratislava .....

Mgr. Mária Partová, PhD., školská inšpektorka, ŠIC Bratislava .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná vidiecka základná škola s vyučovacím jazykom maďarským, ktorá poskytovala výchovu a vzdelávanie v 9 triedach 135 žiakom (z nich 59 žiakom v 4 triedach primárneho vzdelávania a 76 žiakom v 5 triedach nižšieho stredného vzdelávania). Evidovala 10 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Školu nenavštevovali žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP), ani z marginalizovanej rómskej komunity (MRK). V školskom roku 2020/2021 sa dištančného vzdelávania zúčastňovali všetci žiaci a všetci z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSL) prospeli.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Modifikácia školského vzdelávacieho programu (ŠkVP)

Škola postupovala v školskom roku 2021/2022 pri výchove a vzdelávaní podľa nezmeneného ŠkVP vypracovaného v súlade so štátnym vzdelávacím programom (ŠVP). V primárnom vzdelávaní nebolo potrebné modifikovať učebný plán (UP), v nižšom strednom vzdelávaní posilnila vyučovanie predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSL) v 7. ročníku jednou disponibilnou hodinou (4 + 1). Zariadila systematické každodenné vyučovanie kontrolovaného predmetu. V triede s vyšším počtom žiakov (21 v 6. ročníku) zabezpečila pri vyučovaní SJSL

delenie triedy na skupiny v zmysle poznámok rámcového učebného plánu (RUP) ŠVP. Žiaci sa vzdelávali v 10 skupinách (4 na 1. stupni a 6 na 2. stupni). Učebnými osnovami (UO) predmetu SJSL pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie boli vzdelávacie štandardy inovovaného ŠVP. Škola nevykonala zmeny v UO, pri posilnení predmetu SJSL disponibilnou hodinou v 7. ročníku sa nerozšíril obsahový štandard predmetu, vytvoril sa väčší časový priestor na dosiahnutie kľúčových cieľov.

Po ukončení dištančného vzdelávania škola nezmenila organizáciu vyučovania ani neupravila systém hodnotenia a klasifikácie učebných výkonov žiakov. Metodické a poradné orgány na svojich zasadnutiach analyzovali zistenia z vykonanej diagnostiky vedomostí a zručností žiakov, posudzovali plnenie obsahových a výkonových štandardov. Vykonaná diagnostika preukázala, že rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov, aj v dôsledku ich pravidelnej účasti na dištančnom vzdelávaní, neboli závažného charakteru. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy nebolo potrebné vytvoriť systém podporných opatrení. Z rozhovorov s vyučujúcimi vyplynulo, že počas dištančného vzdelávania a v adaptačnom období pravidelne uplatňovali formatívne hodnotenie. Úpravy v UP odsúhlasila pedagogická rada a sú zaznamenané v ŠkVP.

Personálne podmienky

Odbornosť vyučovania predmetu SJSL bola v škole zabezpečená na 100 % 6 kvalifikovanými vyučujúcimi, z toho v primárnom vzdelávaní zabezpečovali výučbu 4 učiteľky, v nižšom strednom vzdelávaní predmet vyučovali 2 učiteľky.

Využívanie učebníc

Na vyučovanie jednotlivých predmetov v ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania škola zabezpečila učebnice schválené MŠVVaŠ SR pre školy s vyučovacím jazykom maďarským, alternatívne a iné učebnice žiaci nemali. Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že škola nemala problém s ich zabezpečením s výnimkou učebníc pracovného vyučovania pre 3. a 4. ročník, pracovných zošitov z náboženskej výchovy pre 3. – 9. ročník, ktoré neboli doručené napriek tomu, že boli objednané, učebníc etickej výchovy pre 6., 8. a 9. ročník a učebníc techniky pre 5. – 9. ročník, ktoré neboli vydané pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským. Pri vyučovaní týchto predmetov učitelia využívali pripravené učebné texty z vlastných zdrojov, starších učebníc, prípadne slovenských učebníc a vytvorené pracovné listy.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 14 vyučovacích hodinách (z toho 6 hodín na 1. stupni a 8 hodín na 2. stupni).

Primárne vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Žiaci chápali bežné príkazy a pokyny, rozumeli súvislému prejavu vyučujúcich. Ich **komunikačné zručnosti** boli veku primerané, v ústnom prejave prevažne správne artikulovali, mali spisovnú výslovnosť. Na základe modelových viet dokázali tvoriť dialóg. Žiaci mali osvojenú základnú slovnú zásobu aj texty detských piesní, básní a hier určených na memorovanie. Preukázateľne ich ovládali a na každej zo sledovaných hodín dostali príležitosť na ich prezentovanie.

V rámci **počúvania s porozumením** rozumeli čítanému i počutému textu, na jednoduché otázky vyučujúcich k jeho obsahu vedeli odpovedať. Príležitosť preukázať osvojené zručnosti v **čítaní s porozumením** dostali žiaci na väčšine hodín. Veku primerané texty čítali plynule so správnou artikuláciou, dokázali v nich vyhľadať kľúčové slová a základné informácie. Tvorili

jednoduché otázky k obsahu textu a na základe pomocných otázok ho reprodukovali. Vlastný postoj či skúsenosť k preberaným témam ochotne prezentovali, na zargumentovanie svojho názoru niektorí využili aj usmernenie vyučujúcich. Na dvoch tretinách hodín dostali príležitosť v **písomnom prejave** (písanka, pracovný zošit, tabuľa) aplikovať základné pravidlá slovenského pravopisu.

Vyučovanie učiteľom

Komunikačné zručnosti žiakov podporovali učiteľky na všetkých sledovaných hodinách motivačnými a relaxačnými cvičeniami zameranými predovšetkým na dýchanie a pohyb celého tela. Dorozumievanie a komunikačné zručnosti žiakov boli rozvíjané kladením jasne formulovaných otázok, zaradovaním opakovania a utvrdzovania učiva v rámci rôznych komunikačných tém a hrových foriem vzdelávania. Kvalitu komunikácie zabezpečovali upozorňovaním na správnu výslovnosť a artikuláciu. Slovnú zásobu rozširovali spievaním piesní, recitovaním básní a krátkou dramtizáciou. Na dvoch tretinách hodín umožňovali žiakom tvoriť krátke dialógy podľa vzorového rozhovoru, podnecovali ich k tvorbe krátkeho súvislého prejavu a k písaniu textu do zošitov. **Čitateľskú gramotnosť** rozvíjali hlasným čítaním, zadávaním zisťovacích otázok o počutí textu a zapájaním žiakov do hrových rečových činností. Zaradenie dramtizácie textu a smerovanie žiakov k vyjadreniu vlastného postoja a skúseností bolo sledované na väčšine hodín. Počúvanie textu v podaní učiteľky a sumarizovanie textu žiakmi (ústne) bolo uplatňované minimálne, absentovalo čítanie s predpovedaním deja. Učiteľky využívali **odporúčané textové zdroje** predovšetkým učebnicu, nástenné obrazy a obrázkový slovník. Zvukové nahrávky (CD k učebnici) a metodické listy (vypracované ŠPÚ) vyučujúce nevyužívali. **Kompenzačné opatrenia** uplatňovali prostredníctvom individuálneho prístupu, realizovaním predĺženého výkladu a diferencovaním úloh podľa špecifických potrieb a možností žiakov. Vyučujúce podporovali rovesnícke učenie v podobe vzájomnej pomoci žiakov pri rôznych učebných a hrových činnostiach. Posilnenie sociálneho učenia bolo pozorované na väčšine sledovaných hodín, žiaci pracovali vo dvojiciach alebo v skupinách. Pozitívnou stránkou jazykového vyučovania bolo využívanie priamej (direktnej) a komunikatívnej **metódy vyučovania jazyka** na všetkých sledovaných hodinách. Tieto metódy umožnili žiakom spolupracovať a navzájom aktívne komunikovať, pričom komunikácia medzi žiakmi a vyučujúcimi 2. – 4. ročníka prebiehala výhradne v slovenskom jazyku, v 1. ročníku bolo používanie materinského jazyka výrazne obmedzené. Komunikačné zručnosti žiakov a tvorivosť podporovali audiovizuálna (štruktúrno-globálna) a audiolingválna metóda, didaktické hry v slovenskom jazyku a metóda odpovede celým telom, ktoré boli tiež sledované na všetkých hodinách. Prostredníctvom situačnej metódy, hrania rolí a brainstormingu boli žiaci na väčšine hodín vedení k prirodzenej a funkčnej komunikácii. Gramaticko-prekladová metóda bola do edukačnej činnosti zaradená ojedinele (iba v 1. ročníku), projektové vyučovanie využité nebolo.

Nižšie stredné vzdelávanie

Učenie sa žiaka

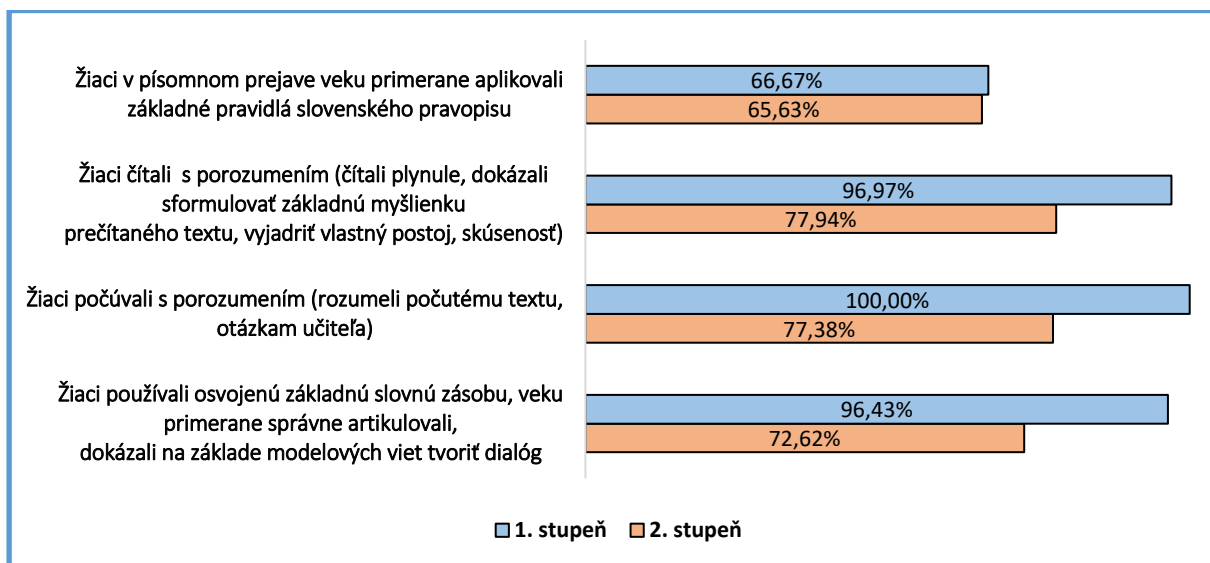
Väčšina žiakov na hospitovaných hodinách preukázala primerané **komunikačné kompetencie**. Bežné príkazy a pokyny učiteľiek chápali a ich súvislému prejavu väčšinou rozumeli. Osvojenú slovnú zásobu a v menšej miere aj modelové vety využívali pri samostatnom súvislom prejave (prerozprávanie obsahu textu). Zručnosť vytvoriť dialóg, ako aj schopnosť predniesť krátku báseň mali možnosť preukázať žiaci dvoch ročníkov len na jednej sledovanej hodine. Pri počúvaní väčšina žiakov čítaným textom rozumela a na otázky učiteľa k ich obsahu dokázala odpovedať. Niektorí jednotlivci sa potrebovali prekladom uistiť, či správne pochopili, prípadne

na otázku odpovedali v materinskom jazyku. Dve tretiny žiakov preukázali aj zručnosti v oblasti **čítania s porozumením**. Texty čítali väčšinou plynule, u časti žiakov sa vo výslovnosti prejavil vplyv materinského jazyka. Pri práci s textom väčšinou dokázali identifikovať kľúčové slová. Pokiaľ dostali príležitosť, vedeli vyjadriť aj vlastný názor napríklad na tému „Čo nám poskytuje les“ alebo pri prerozprávání vlastného príbehu na tému „Najprv rozmýšľaj, potom konaj!“. Len na polovici hodín dostali príležitosť na tvorbu jednoduchých otázok k textu. Aplikácia základných pravidiel slovenského pravopisu v **písomnom prejave** bola u časti žiakov problematická.

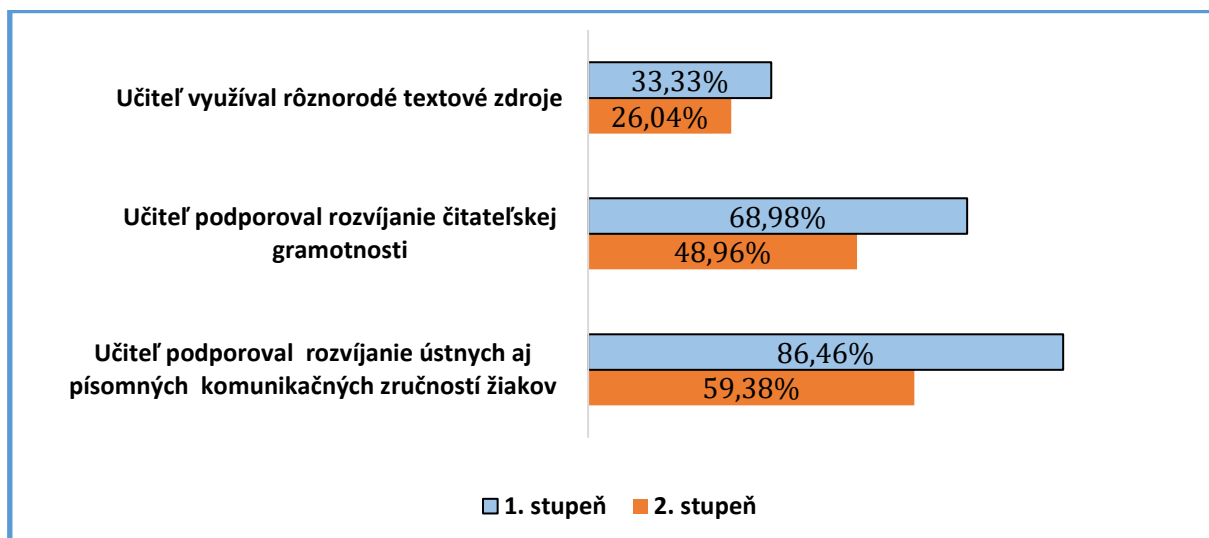
Vyučovanie učiteľom

Komunikačné zručnosti žiakov boli rozvíjané na všetkých sledovaných hodinách najmä opakovaním a utvrdením osvojenej slovnej zásoby. Vyučujúce kladli žiakom jasne formulované otázky, na ktoré požadovali odpovede celou vetou. Pri komunikácii aj pri čítaní upozorňovali na správnu výslovnosť. Žiakov viedli k písaniu, avšak na prevažnej väčšine hodín len do zošitov. Písomný prejav kontrolovali a upozorňovali na prípadné nedostatky. Na troch štvrtinách hodín bol zaradený aj krátky súvislý prejav, ktorý spočíval v prerozprávání čítaného textu väčšinou z predošlej hodiny. Recitovanie básne bolo zaradené na jednej vyučovacej hodine, ako aj dramatizácia vytvoreného dialógu. Tvorba krátkych dialógov bola využitá minimálne. Uvoľňovacie cvičenia zamerané na dýchanie absentovali. **Čitateľskú gramotnosť** žiakov vyučujúce podporovali na troch štvrtinách hospitovaných hodín zaradením čítania textov, zadávaním otázok na zistenie porozumenia a úloh na vyhľadávanie informácií. Počúvanie textu v podaní učiteľa bolo zaznamenané na jednej vyučovacej hodine (krátka informácia zo životopisu R. Morica), počúvanie nahrávky a zaradenie čítania s predpovedaním deja absentovalo. **Z textových zdrojov** boli vo vyučovacom procese využité najmä texty z učebníc, zvukové nahrávky ani metodické listy uplatňované neboli. **Kompenzačnými opatreniami** sa vyučujúce usilovali eliminovať rozdiely vo vedomostiach žiakov. Individuálny prístup a diferenciaciu úloh bolo možné postrehnúť pri náročnosti kladených otázok a zadávaných úloh jednotlivým žiakom. Sociálne učenie bolo posilnené prácou vo dvojiciach alebo v skupinách, v ktorých mali žiaci vytvoriť dialóg na danú tému, popísať obrázok, vytvoriť opis osoby a iné. Na dvoch vyučovacích hodinách bola uplatnená aj pomoc pedagogického asistenta. Do edukačného procesu boli zaraďované rôzne **metódy** vyučovania jazyka. Priama metóda bola uplatnená v rozličnej miere na všetkých sledovaných hodinách. Na viac ako polovici sledovaných hodín boli uplatnené didaktické hry zamerané na rozvoj slovnej zásoby (asociácie) i tvorbu otázok (Hádaj, kto som?). Často používaná bola gramaticko-prekladová a audiolingválna metóda. V menšej miere bol využitý brainstorming. Hranie rolí, komunikatívna, situačná metóda a metóda odpovede celým telom boli zaradené ojedinele. Projektové vyučovanie absentovalo.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

2 ZÁVERY

Škola postupovala v školskom roku 2021/2022 pri vzdelávaní žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní podľa nezmeneného ŠkVP. V primárnom vzdelávaní nemodifikovala učebný plán, v nižšom strednom vzdelávaní posilnila vyučovanie predmetu SJSJ v 7. ročníku 1 disponibilnou hodinou. Učebné osnovy s dôrazom na posilnenie vyučovania SJSJ neupravila. V zmysle poznámok k RUP na vyučovanie predmetu SJSJ delila triedu 6. ročníka s vyšším počtom žiakov (21) na skupiny. Nastavený systém hodnotenia a klasifikácie žiakov nemenila, možnosť slovného hodnotenia využila v prvom ročníku. Odbornosť vyučovania predmetu SJSJ bola zabezpečená na 100 %. Priamym pozorovaním vyučovacieho procesu bolo zistené, že väčšina žiakov preukázala v sledovanom predmete veku primerané komunikačné zručnosti, osvojenú slovnú zásobu, porozumenie jednoduchých otázok. Kladne možno hodnotiť čítanie a počúvanie s porozumením. V primárnom vzdelávaní bolo vyučujúcimi podporované rozvíjanie komunikačných zručností žiakov spievaním piesní, recitovaním básní, dramatizáciou textu. Slabšie bolo využívanie rôznorodých textových zdrojov učiteľmi najmä v nižšom strednom vzdelávaní. Žiaci používali v edukačnom procese učebnice schválené ministerstvom školstva.

Výrazne pozitívne zistenia

- rozvíjanie komunikačných zručností žiakov a vytváranie priestoru na prezentovanie žiakmi (primárne vzdelávanie),
- počúvanie s porozumením (primárne vzdelávanie),
- zaraďovanie rôznych metód vyučovania jazyka (primárne vzdelávanie).

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- využívanie rôznorodých textových zdrojov (nižšie stredné vzdelávanie),
- využívanie inovatívnych aktivizujúcich metód vo vyučovaní SJSJ (nižšie stredné vzdelávanie).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zabezpečiť využívanie rôznorodých textových zdrojov a metodických listov vypracovaných ŠPÚ;
- zabezpečiť využívanie inovatívnych aktivizujúcich metód na predmete SJSJ v nižšom strednom vzdelávaní;
- podporovať rozvíjanie komunikačných zručností žiakov zaraďovaním tvorby krátkych dialógov, spievaním piesní, recitovaním básní v nižšom strednom vzdelávaní.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Inovovaný školský vzdelávací program „Vzdelanie pre život“ a jeho prílohy – učebný plán, učebné osnovy;

2. zápisnice z rokovania pedagogickej rady;
3. zápisnice z rokovania metodických orgánov;
4. plány práce metodických orgánov;
5. rozvrh hodín jednotlivých tried;
6. osobné rozvrhy vyučujúcich predmetu SJSL;
7. doklady o vzdelaní pedagogických zamestnancov;
8. Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Ingrid Hakszerová

Dňa: 11. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Bratislava:
Mgr. Ingrid Hakszerová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Mária Pomichal

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 13. 04. 2022 v Bratislave:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Bratislava

Mgr. Ingrid Hakszerová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Mária Pomichal

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Mária Pomichal, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Ingrid Hakszerová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti